

Loppuraportti

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Vaikuttavuuskeskus

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen pilotointi / Pohteen osapilotti

6.4.1 Miten vaikuttavuuskeskuksen pilotointi ja hankkeen osatoteuttajien pilotit ovat kehittäneet sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuusperusteisuutta hyvinvointialueella?

Pohde:

Pilotin keskeinen havainto oli, että vaikuttavuustieto on ollut aiemmin hajallaan eri järjestelmissä ja sen systemaattinen kokoaminen ja hyödyntäminen on ollut rajallista. Tämän vuoksi vaikuttavuustiedon kehittäminen nähtiin erittäin tarpeelliseksi.

Pilotissa rakennettiin kardiologisessa toimenpiteessä käyvän sepelvaltimotautipotilaan palvelupolku ja siihen liittyvä vaikuttavuustiedon raportointi Pohteen tietoaaltaan kautta. Hankkeessa hyödynnettiin olemassa olevia ratkaisuja, kuten Terveyskylän digihoitopolkua ja BCB:n Invasiivikardiologian rekisteriä. Näiden avulla kerättiin tietoa potilaiden hoitoprosessista ja -tuloksista.

- **Elämänlaatu ja oireet:** 15D-mittari ja OYS:ssa kehitetty lääkehoidon vaikuttavuusmittari.
- **Toimenpidetiedot:** Invasiivikardiologian rekisteristä integroituna tietoaaltaaseen ja Tableau-raportille.
- **Raportoinnin sisältö:**
 - Potilaan lähtötilanne (ikä, oireet CCS/NYHA, riskitekijät, sairaushistoria)
 - Toimenpiteiden määrät ja indikaatiot
 - Pallolaajennusten ja välineiden käyttö
 - Komplikaatiot ja kuolleisuus hoidon indikaation mukaan
 - Kontrollien tulokset (oireet, elämänlaatu, sekundaaripreventio: verenpaine, LDL, BMI, tupakointi, liikunta)
 - Työkyky ja osallistuminen ohjausinterventioihin (ensitietopäivä, sydänvalmennus)
 - Uusintatoimenpiteet ja niiden vertailu kokonaisuuteen

Pohteen Tietoaaltaan kehittyminen mahdollisti vaikuttavuustiedon kokoamisen yhteen ja sen visualisoinnin Tableau-raporttien avulla.

Hankkeessa on kehitetty sepelvaltimotautipotilaan toimintamallia samanaikaisesti muiden muutosten yhteydessä (organisaatiomuutos, muutos hyvinvointialueeksi, muutto uusiin tiloihin). Toimintamallin kehitys on mahdollistanut toiminnan tehostumisen, selkeytymisen ja potilasturvallisuuden parantumisen. Suurista muutoksista johtuen kehitystyö jatkuu hankkeen jälkeen ja sen vuoksi on ensiarvoisen tärkeää, että voimme seurata vaikuttavuutta hankkeessa rakennetun raportoinnin avulla.

Tämän hankkeen aikaansaannoksia (sepelvaltimopotilaan digitaalinen palvelupolku ja dashboard) voidaan hyödyntää muillakin erikoisaloilla, perusterveydenhuollossa ja muilla hyvinvointialueilla

esimerkkinä vaikuttavuustietotuotannosta. Kustannusvaikuttavuuden mittaaminen dashboardin kautta tulee mahdolliseksi Pohteen tietoaikastaan kautta mahdollisesti myöhemmässä vaiheessa, mutta ei sisällynyt tähän hankkeeseen.

Raportoidun tiedon pohjalta voimme päätellä sepelvaltimotautipotilaiden voivan hyvin toimenpiteen jälkeen, mutta kehittämiskohteita on tunnistettu (esim. elintapamuutosten pysyvyys, ohjauksen tehostaminen), joihin tulee kiinnittää huomiota jatkossa.

Opimme hankkeessa vaikuttavuustiedon raportoimiseen liittyviä vaiheita, miten hyödyntää olemassa olevia välineitä ja mitä uusia ratkaisuja tarvitaan. Lisäksi opimme kehittämään potilasohjausta ja digihoitopolkuja entistä paremmin palveleviksi.

6.4.2 Miten vaikuttavuuskeskuksen pilotointi ja hankkeen osatoteuttajien pilotit ovat vahvistaneet vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta koskevan tiedon hyödyntämistä sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvässä päätöksenteossa, suunnittelussa, ohjauksessa sekä palvelutuotannossa?

Pohde: Vaikuttavuuskeskuksen pilotointi on vahvistanut vaikuttavuustiedon hyödyntämistä erityisesti hyvinvointialueen toiminnan kehittämisessä ja resurssien kohdentamisessa. Omassa osahankkeessamme kehitimme mallin, jossa hoitotuloksia primaari- ja sekundaariprevention ja itse toimenpiteen osalta yhdistettiin päätöksenteon tueksi. Havaitimme esimerkiksi:

Elintapamuutoksiin sitoutuminen on korkeaa heti toimenpiteen jälkeen, mutta laskee vuoden kuluessa (tarve pitkäaikaiselle tuella).

Toimenpiteeseen tulevat potilaat ovat aiempaa sairaampia (esim. munuaisten vajaatoiminta lisääntyy) ja tämä on hoitoketjun kehittämisessä huomioitava.

Ensietopäivään ja Tulppa-valmennukseen osallistumista tulee tukea ja näitä hyväksi havaittuja omahoidon ohjauksen toimintamalljen käyttöönottoa muuallakin edistää.

Painon hallinnassa tapahtuu suotuisa muutos osalla potilaita, tupakointi vähenee toimenpiteen jälkeen ja nämä muutokset tukevat hyvinvointia ja työkykyä.

Näitä tuloksia tullaan jatkossa käyttämään omalta osaltaan resurssien suuntaamisessa. Kehittämämme sepelvaltimotautipotilaan palveluketju kattaa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon, mikä edesauttaa palveluketjun toimintojen kehittämistä edelleen ja lisää yhteistyötä myös terveyden ja hyvinvoinnin kehittämisen kanssa.

Hankkeessa saatu vaikuttavuustieto tulee päätöksenteon tueksi organisaation eri tasoille ja kehittämämme vaikuttavuustiedon raportointi mahdollistaa jatkossa toiminnan kehittämisen vaikuttavuusnäyttöön perustuen. Kehittämämme palvelupolku ja vaikuttavuustiedon raportointiportaali tulee tuotantokäyttöön OYS Sydänkeskukseen.

6.4.3 Miten kansallisen vaikuttavuuskeskuksen pilotointi ja hankkeen osatoteuttajien pilotit ovat kehittäneet hyvinvointialueiden järjestämistehtävään liittyvää saatavuus-, laatu- ja vaikuttavuustietoa hyödyntävää johtamista

Pohde: Hanke on luonut perustaa tiedolla johtamisen käytännöille, joissa laatu- ja vaikuttavuustieto integroidaan osaksi järjestämistehtävän johtamista. Hankkeessa on tunnistettu, että vaikuttavuustiedon systemaattinen hyödyntäminen edellyttää selkeitä rakenteita ja yhteisiä

mittareita. Vaikka Pohteen osahankkeessa ei vielä ehditty mallintaa vaikuttavuustietoa järjestämistehtävän johtamiseen, on vahva tahtotila sisällyttää laatu- ja vaikuttavuustiedon lisääminen ja analysointi tulevaisuudessa osaksi strategista ohjausta.

Hankkeessa kehitetty raportointiportaali tarjoaa konkreettisen työkalun resurssien kohdentamiseen, esimerkiksi primaari- ja sekundaariprevention tarpeiden arvioinnissa perusterveydenhuollossa. Raportti sisältää tietoa toimenpiteistä ja sekundaariprevention toteutumisesta, mikä luo pohjan vaikuttavuuden seurannalle ja päätöksenteolle. Lisäksi nyt luotu raportointiportaali toimii esimerkkinä muille vastaaville raportointiportaaleille ja tuo esille tarpeen panostaa tietotuotaantoon myös resursseja suuntaamalla.

6.4.4 Miten kansallisen vaikuttavuuskeskuksen toimintamallia on pilotoitu?

Pohde:

Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen toimintamallia on kehitetty Pirhan ohjauksessa verkostomaisena rakenteena, jossa hyvinvointialueet ja yliopistolliset sairaalat tuovat yhteen asiantuntemuksensa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä hyvinvoinnin edistämisen näkökulmista. Pohteen edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti kansallisen pilotin työryhmiin, joissa on määriteltävy vaikuttavuuskeskuksen roolia ja toimintaperiaatteita.

Hankkeen myötä on kirkastunut, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tulee tehdä tiiviissä yhteistyössä jokaisen ammattiryhmän kokemusta ja asiantuntemusta hyödyntäen, jotta toiminnasta saataisiin väestön terveyttä edistävää ja siten vaikuttavaa.

Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen myötä vaikuttavuusymmärrys- ja osaaminen on vahvistunut kansallisesti ja hyvinvointialueilla vahvistunut ja tässä Kansallinen vaikuttavuuskeskus on tehnyt tärkeää työtä mm. webinaarien ja kyselyjen muodossa. Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen käytännön toimenpiteet liittyen implementaatioon ja deimplementaatioon ovat osoittaneet tällaisille toimintamalleille olevan tarvetta ja toimintamallin omaavan potentiaalia, mutta myös haasteita. Nämä toimintamallit olivat lupaavia, mutta jäivät pistemäisiksi ja resurssien rajallisuus rajoitti niiden laajempaa vaikuttavuutta. Verkostomaisen mallin toteutuminen olisi edellyttänyt vahvempaa ja kokonaisvaltaisempaa ohjausta ja selkeää kansallista koordinaatiota. Kansallisen Vaikuttavuuskeskuksen toiminta ja vaikuttavuusosaamisen kehittyminen hyvinvointialueilla olisi hyötynyt vahvistamisesta. Verkostomallinen toiminta olisi ehkä edellyttänyt näkyäkseen projektityöntekijöiden verkostoa myös hyvinvointialueille.

Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen piltotti on omalla hyvinvointialueellamme osoittanut mm. henkilöstön vaikuttavuusosaamisen kehittämisen tarpeet sekä sen, että vaikuttavuustyöhön hyvinvointialueellamme tulee panostaa ja resurssoida.

6.4.5 Millaista yhteistyötä on tehty kustannusvaikuttavuus osaksi suosituksia -toimenpiteen kanssa?

Pohde: Yhteistyö on ollut tiivistä ja käytännönläheistä: hanketyöntekijät ovat toimineet samassa tiimissä, mikä on mahdollistanut tiedonvaihdon ja hyvien käytäntöjen jakamisen. Vaikka hankkeet ovat olleet erillisiä kokonaisuuksia, yhteistyö on edistänyt molempien hankkeiden tavoitteita.